

Varhaiskasvatuksen palvelusuunnitelma 2023-2025

Sisällysluettelo

Sisällys

Tervetuloa varhaiskasvatuksen polulle	3
Päivähoidosta varhaiskasvatukseen	4
Varhaiskasvatuksen tavoite	5
Varhaiskasvatussuunnitelma	6
Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys	7
Varhaiskasvatussuunnitelma – varhaiskasvatuksessa rakennetaan laaja-alaista osaamista	8
Koulutuspoliittinen näkökulma varhaiskasvatuksen tulevaisuuteen	10
Varhaiskasvatukseen vaikuttavia lakimuutoksia	11
Kansallinen lapsistrategia	12
Osallistuminen varhaiskasvatukseen	13
Keminmaan kunnan organisaatio	14
Palveluohjauksen prosessi varhaiskasvatuksessa	15
Sijoittelun periaatteita	16
Mitoitus	17
Varhaiskasvatus- ja esiopetusyksiköt	18
Vaihtoehdot kunnalliselle varhaiskasvatukselle	19
Ohjaavat asiakirjat ja suositukset varhaiskasvatuspalvelua toteuttaessa	20
Varhaiserityiskasvatus	21
Väestöennuste	22
Varhaiskasvatus tulevana vuosina 2023-2025	22
Asiakasmaksujen muotoutuminen	24
HANKKEET	25
Henkilöstön ja varhaiskasvatuksen pedagogiikan johtamisen suunnitelma	27
HENKILÖSTÖ	28

Tervetuloa varhaiskasvatuksen polulle

- Palveluverkkotyön taustalla on palveluun vastaavan lainsäädännön ja palveluntarpeen muutokset sekä Keminmaan kunnan kaupungin strategia.
- Keminmaalaiskunnanpäivähoidon historia alkaa perhepäivähoitajien kurseista noin 40 vuotta sitten.
- 70-luvun lopussa on avattu ensimmäinen päiväkotipiiripala ja pari vuotta myöhemmin Lautiosaaren päiväkotipiiripala
- 1970-luvulla rajattiin hyvätuloiset perheet päivähoitopalvelun ulkopuolelle.
- Osa perhepäivähoitajista työskenteli ryhmäpäiväkodeissa eskareiden yhteydessä
- Perhepäivähoitajia oli 1980-luvulla enimmillään 150.
- Kiertävä päiväkotipiiri toimi Keminmaan kylillä 90-luvulla
- Kuvat on poimittu unsplash-kuvapalvelusta

Päivähoidosta varhaiskasvatukseen

- Lasten päivähoidosta annettu laki astui voimaan 1973
- Subjektiiivisesta päivähoito-oikeudesta säädettiin vuoden 1985 päivähoitolain uudistuksesta, ja se on koskenut kaikkia alle kouluikäisiä lapsia vuodesta 1996
- Kuntia sitova velvoite järjestää esiopetusta tuli voimaan 1.8.2001
- Päivähoidon tulosalue siirtyi sosiaalitoimesta sivistystoimeen 2008
- Kolmiportainen tuki esiopetukseen tuli vuonna 2010
- Keminmaan kunnan yksityisen hoidon kuntalisä on otettu käyttöön 2011
- Esiopetuksen velvoittavuutta koskeva muutos tuli voimaan vuoden 2015 alusta.
- Päivähoidonohjaajat muutettiin varhaiskasvatuksen aluejohtajiksi vuonna 2017
- Uusi varhaiskasvatuslaki astui voimaan 1.9.2018, jolloin päivähoito muuttui varhaiskasvatukseksi ja kytkentä sosiaalihuollon säädöksiin katkesi.
- Varhaiskasvatuksessa otettiin palvelumuotona käyttöön yksityinen varhaiskasvatus palvelusetelituotantona vuonna 2019.
- Perhepäivähoitajien työaikamuutos tuli voimaan 1.1.2012
- Varhaiskasvatusoikeus laajeni 1.8.2020 siten, että kaikilla lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen. Subjektiiivinen raja poistui.
- Kaksivuotinen esiopetuskokeilu vuosina 2021-2024
- Varhaiskasvatuslaki muuttui 1.8.2021 henkilöstön ilmoitusvelvollisuuden osalta
- Kolmiportainen tuki tuli varhaiskasvatukseen 1.8.2022

Varhaiskasvatuksen tavoite

- Varhaiskasvatuksen tavoitteista säädetään varhaiskasvatuslain 3§:ssä. Säännöksen mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä tukea oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista. Tavoitteena on lisäksi varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen, turvallinen varhaiskasvatusympäristö sekä tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä.
- Varhaiskasvatuslain 4§ velvoittaa ottamaan huomioon lapsen edun ensisijaisuuden varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä. Lapsen edun ensisijaisuus on toiminnan järjestämistä sekä lain tulkintaa ohjaava yleinen periaate

Varhaiskasvatuspalvelut

- Riittävät ja monipuoliset peruspalvelut
- Lapsen ja perheen tukeminen ja palvelut
- Lapsen hyvinvointi keskiössä;
 - o kasvu, kehitys ja oppiminen
 - o Varhaiskasvatus yksiköissä toimintavuoden sisältöjä ohjaavat varhaiskasvatussuunnitelman ja opetussuunnitelman perusteiden lisäksi hyvinvoinnin vuosikellot esim. (liikunta, monilukutaito, matematiikka)

Varhaiskasvatussuunnitelma

- Opetushallituksen laatimat uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet astuivat voimaan vuoden alusta 2022. Varhaiskasvatuksen järjestäjät päivittivät paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat kansallisten perusteiden mukaisesti ja ne otettiin käyttöön elokuussa 2022.

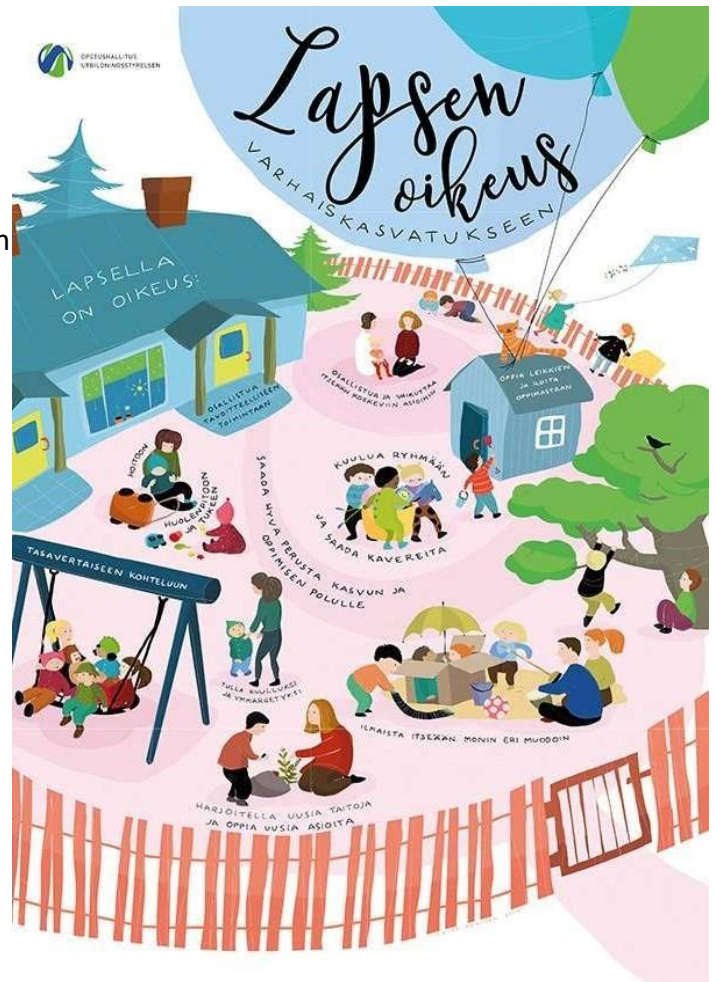
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on kansallinen normi. Paikalliset suunnitelmat velvoittavat varhaiskasvatuksen henkilöstöä sitoutumaan varhaiskasvatuslain sekä perusteiden arvoperustan, tavoitteiden ja sisältöjen mukaiseen toimintaan niin päiväkodeissa, perhepäivähoidossa kuin avoimessa varhaiskasvatuksessa.

- Uudet varhaiskasvatussuunnitelmat vastaavat osaltaan muuttuvan maailman haasteisiin. Niissä on huomioitu yhteiskunnassa ja varhaiskasvatuksen toimintaympäristöissä tapahtuneita muutoksia sekä tutkimuksen tuomaa viimeisintä tietoa. Tämä ei tarkoita sitä, että kaikki vanha ja toimiva pitäisi muuttaa tai uudistaa. Ajattelu- ja toimintatapojen päivitys tähän päivään on kuitenkin välttämätöntä ja siihen työhön uusi vasu antaa työkaluja.

Varhaiskasvatuksesta vauhtia kasvun ja oppimisen polulle

- Varhaiskasvatus on koulutusjärjestelmämme kivijalka. Varhaislapsuus on intensiivistä kehityksen ja oppimisen aikaa. Keskeiset kehitykselliset muutokset tapahtuvat jo ennen kouluikää. Siksi se, mitä lasten elämässä tapahtuu tuona aikana, on merkityksellistä sekä lapsen tämänhetkisen, että tulevan elämä kannalta.

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden myötä varhaiskasvatus on kytketty tiiviisti osaksi elinikäisen kasvun ja oppimisen polkua sekä opetussuunnitelmien jatkumoa. Perusteista löytyy monia yhtymäkohtia esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin. Suomalaisen kasvatus- ja

koulutusjärjestelmän yhtenäinen arvoperusta, käsitys lapsesta ja oppimisesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista turvaavat lapsen näkökulmasta johdonmukaisesti etenevän opinpolun.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys

Opettajan pedagogiseen kokonaisvastuuseen kuuluu varmistaa, että yhteinen pedagoginen suunnittelu, dokumentointi, toteuttaminen, arviointi ja kehittäminen perustuvat valtakunnallisen vasuperusteiden edellyttämään pedagogisen toiminnan viitekehykseen.

Varhaiskasvatussuunnitelma – varhaiskasvatuksessa rakennetaan laaja-alaista osaamista

•Laaja-alainen osaaminen on muun muassa monilukutaitoa, itsestä huolehtimista ja arjen muita taitoja. Se on myös kulttuurista osaamista ja vuorovaikutustaitoja, joita tarvitaan yhä monimuotoisemmassa maailmassa. Hyvä varhaiskasvatus antaa vankan pohjan näiden tietojen ja taitojen kehittymiselle.

•Ajattelu ja oppiminen itsessään ovat tärkeitä tulevaisuuden taitoja. Puhutaankin paljon elinikäisestä oppimisesta, joka edellyttää rohkeutta, innostusta, luottamusta ja avoimuutta uusia asioita kohtaan.

•Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja itsensä ilmaiseminen korostuvat moninaistuvassa maailmassa. Varhaiskasvatuksessa luodaan pohja toisten ihmisten kunnioittamiselle ja vuorovaikutustaitojen oppimiselle.

•Itsestä huolehtimisen ja arjen taitojen opettelu ovat keskeinen osa varhaiskasvatuksen toimintaa. Omasta ja toisten hyvinvoinnista opitaan huolehtimaan turvallisessa vuorovaikutuksessa. Myös kestävän elämäntavan periaatteita toteutetaan kaikessa varhaiskasvatuksen toiminnassa.

•Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ovat enenevässä määrin osa lasten elämää ja erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä toimimisen harjoittelu on varhaiskasvatuksen tehtävä.

•Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot sekä motivaatio oppia uutta vahvistuvat, kun lapset saavat itse olla mukana vaikuttamassa siihen, mitä tehdään ja miten. On tärkeää, että lapsilla on mahdollisuus osallistua ja harjoitella omia vaikuttamismahdollisuuksia varhaiskasvatuksessa

A large orange shape, resembling a quarter-circle or a stylized 'C', is positioned on the left side of the page. It contains the title 'Esiopetuksen tavoite' in white text.

Esiopetuksen tavoite

Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle.

Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisesti ja sen tehtävä on vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa ja käsitystä itsestään oppijana.

Esiopetusta kehitetään inklusion periaatteiden mukaisesti. Esiopetuksella on suuri merkitys lasten kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa, tuen antamisessa ja samalla vaikeuksien ehkäisemisessä.

Esiopetus suunnitellaan ja toteutetaan siten, että lapsilla on mahdollisuus innostua, kokeilla ja oppia uutta. Leikkiessään ja toimiessaan erilaisissa oppimisympäristöissä lapset laajentavat osaamistaan eri tiedon- ja taidonaloilla.

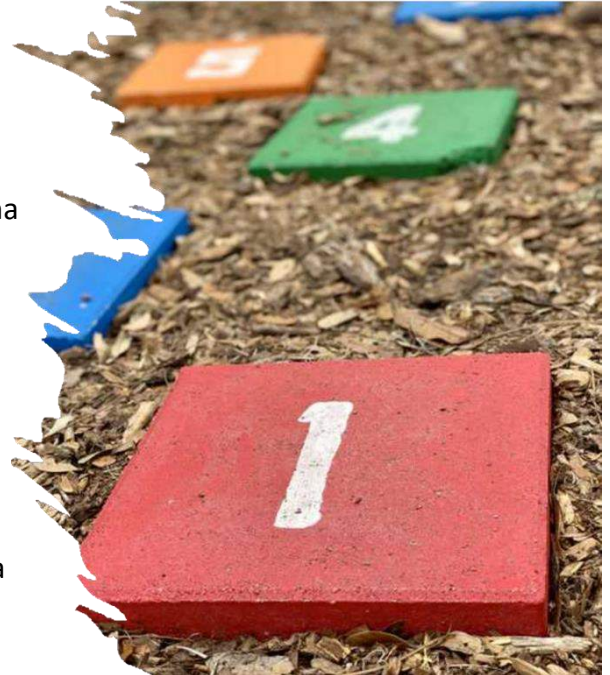
Esiopetuksessa lapsilla on tilaisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen ja sosiaalisten taitojensa vahvistamiseen. Tavoitteena on, että lapset oppivat arvostamaan ihmisten yhdenvertaisuutta ja omaa ainutlaatuisuuttaan.

Esiopetuksen tavoitteena on edistää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Esiopetuksessa käytetään varhaiskasvatukseen soveltuvaa pedagogiikkaa ja kunnioitetaan lasten mielenkiinnon kohteita opetuksen järjestämisessä.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulutuspoliittinen näkökulma varhaiskasvatuksen tulevaisuuteen

- Vuoden 2013 alusta varhaiskasvatus ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirtyivät sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön.
- Varhaiskasvatuksessa luodaan perusta esi- ja perusopetusta varten
- Opetus- ja kulttuuriministeriön varhaiskasvatuksen laadun ja tasa- arvon kehittämisohjelman - Oikeus oppia tavoitteena on taata varhaiskasvatukselle vahva perusta lapsen myöhemmälle oppimiselle. Laadukkaaseen varhaiskasvatukseen osallistuminen ja varhaiseen oppimiseen panostaminen tasaa perhetaustoista johtuvia eroja oppimisessa.
- Vuosina 2020-2022 toteutettavan valtakunnallisen varhaiskasvatuksen laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelman tavoitteena ovat:
 - Luoda tasa-arvoisia edellytyksiä oppimispoluille
 - Edistää oppimisen tukea
 - Luoda oppimiselle joustavamman alun
 - Parantaa varhaiskasvatuksen laatua,
- Opetusministeriö on myöntänyt 4,9 miljoonaa euroa varhaiskasvatuksen järjestäjille varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämiseen vuosille 2022-2023. Avustus jaettiin osana Oikeus oppia -laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelmaa.
- Osana Oikeus oppia –toimintoja Kansallinen koulutuksen arviointikeskus on laatimassa varhaiskasvatuksen laatukriteerejä ja laadun digitaalista arviointijärjestelmää (Valssi) kuntien laatutyön ja arvioinnin tueksi.
- Opetushallitus puolestaan edistää varhaiskasvatuksen johtamisen kehittämisen ja johtamistutkimuksen verkostoitumista sekä tuottaa johtamiseen tukimateriaalia.
- Osana oikeus oppia- kehittämisohjelmaa on lisätty koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa vuosille 2023-2024.

Varhaiskasvatukseen vaikuttavia lakimuutoksia

- Asiakasmaksuja muutetaan tulorajoja nostamalla 1.3.2023 – kohti maksutonta varhaiskasvatusta
- Henkilöstön ilmoitusvelvollisuus varhaiskasvatuksen toteuttamiseen liittyvästä epäkohdasta tai ilmeisestä epäkohdan uhasta. Voimaantulo 1.8.2021 alkaen.
- Henkilöstömitoituksesta poikkeamisen tarkentaminen. Henkilöstömitoituksen suhdeluvusta ei saa poiketa henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Voimaantulo 1.8.2021 alkaen.
- Kaksivuotisen esiopetuksen pilotointi käynnissä.
- Yksityinen varhaiskasvatus luvanvaraiseksi-lakiesitys
- Kolmiportaisen tuen lakiesitys eduskunnassa hyväksytty
- Perhevapaaudistus

Kansallinen lapsistrategia

Kansallisen Lapsistrategian tavoitteena on

- luoda lapsen oikeuksia kunnioittava, lapsi- ja perhemyönteinen Suomi,
- lapsen oikeuksien ja aseman vakiinnuttaminen, että lapset huomioidaan kaikessa poliittisessa ja tosiasiallisessa toiminnassa muiden yhteiskunnan jäsenten rinnalla ja että lapset saavat tietoa heille kuuluvista oikeuksista.
- Lisäksi tavoitteena on haavoittuvassa asemassa olevien lasten aseman turvaaminen ja heidän tarpeiden parempi tunnistaminen.

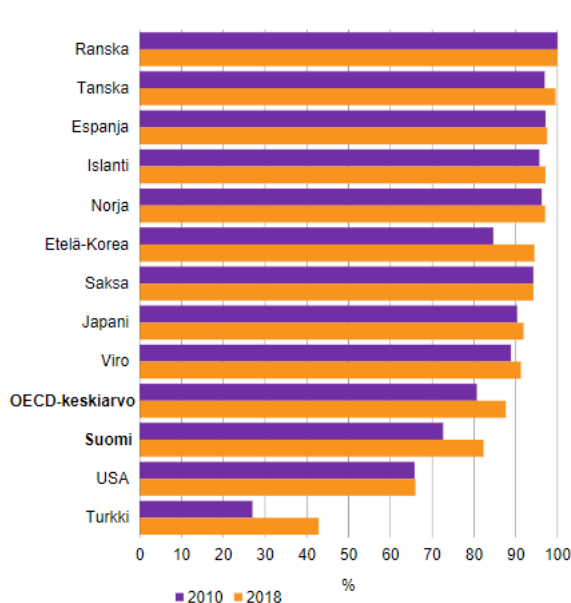
Strategia luo pitkäjänteisen, hallituskaudet ylittävän ja eri hallinnon aloja yhdistävät toimenpiteet.

- Strategisia linjauksia, jotka koskevat varhaiskasvatusta
- Käännetään oppimistulokset nousuun ja vähennetään eriarvoisuutta suunnitelmallisilla ja tavoitteellisilla toimenpiteillä
- Varmistetaan riittävät resurssit varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa
- Turvataan eri lapsiryhmien asema ja huomioidaan haavoittuvuus vahvistamalla yhteisöllistä ja osallistuvaa toimintakulttuuria sekä varmistamalla toimiva inklusio ja yksilölliset oppimispolut
- Tunnistetaan varhaiskasvatuksen merkitys osana koulutusjärjestelmää
- Vahvistetaan varhaiskasvatuksen laatua mm. turvaamalla korkeasti koulutettu henkilöstö sekä arvioimalla ja kehittämällä toimintaa monipuolisesti
- Nostetaan varhaiskasvatuksen osallistumisastetta tuomalla laajemmin esiin varhaiskasvatuksen osallistumisastetta tuomalla laajemmin esiin varhaiskasvatuksen yksilöllistä ja yhteiskunnallista merkitystä, pienentämällä asiakasmaksuja ja laajentamalla maksuttomuutta. Tavoitteena maksuton varhaiskasvatus.
- Parannetaan varhaista perustaitojen oppimista ja vuorovaikutussuhteiden pysyvyyttä kehittämällä esiopetusta ja perusopetuksen alkuvaihetta kokonaisuutena
- Kehitetään osaamista ja lisätään resursseja lasten hyvinvoinnin tukemiseen
- Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja varhaiskasvatuksessa
- Kiusaamisen puuttumisen malleja haetaan ja hyväksi koettuja malleja levitetään
- Tuetaan yhteisöllisyyttä lasten arjessa
- Varmistetaan monialaisen yhteistyön toteutuminen, jotta lapset ja perheet saavat riittävää kokonaisvaltaista tukea
- Työn ja perheen yhteensovittamisen linjauksissa on kirjattu tavoitteeksi turvata perheiden valinnanvapaus järjestää, ettenkin pienten lasten hoito kotona
- Lapsivaikutusten arviointia ja lapsibudjetointia koskevia menettelyjä ja osaamista kehitetään
- Valtioneuvoston julkaisu 2021:8

Osallistuminen varhaiskasvatukseen

- Varhaiskasvatukseen osallistui kaikkiaan vuonna 2020 noin 77 % 1-6-vuotiaista lapsista. Perhepäivähoidossa oli noin 5% kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista. Kaikista osallistuneista noin 77% osallistui kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen. Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen osuus oli 23%.
- Alle 1-vuotiaista varhaiskasvatuksessa oli prosentti, kaksivuotiaista 71 prosenttia ja viisivuotiaista noin 90 prosenttia.
- OKM:n varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisohjelman 2021-2030 arvion mukaan varhaiskasvatukseen osallistumiseen vuonna 2030 tulevat vaikuttamaan syntyvyyden kehittyminen, perhevapaauudistus, esiopetuksen mahdollinen laajeneminen kaksivuotiseksi, maksuttoman osa-aikaisen varhaiskasvatuksen kokeilut ja julkisen talouden kantokyky. Huomioitava on myös alueellinen eriytyminen, jossa väestön muuttoliikenteellä on merkittävä rooli.

2-5-vuotiaiden lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen eräissä OECD-maissa 2010 ja 2018

Lähde: OECD Education at a Glance 2020

Taulukko 1. Osallistumisasteet varhaiskasvatukseen iän mukaan eräissä OECD-maissa 2013 (ISCED 2011 aste 0), %

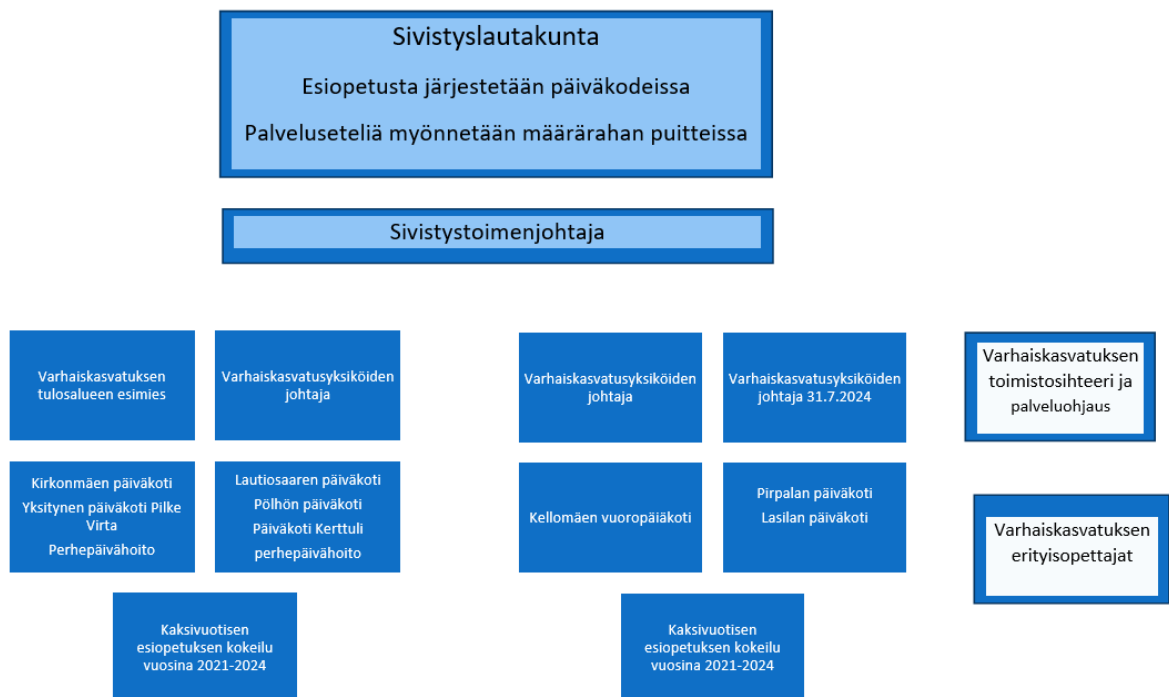
	2-V.	3-V.	4-V.	5-V.	6-V.
Ranska	11	100	100	100	100
Alankomaat	0	83	100	99	100
Norja	90	95	97	98	100
Tanska	92	96	97	99	99
Islanti	95	96	97	96	99
Saksa	59	92	96	98	96
Britannia	32	97	96	97	97
Japani	a	81	95	97	100
Ruotsi	88	93	94	95	97
Etelä-Korea	83	90	93	91	93
Viro	67	87	91	90	92
Suomi	52	68	75	80	98
USA	m	41	66	90	97

Lähde: OECD 2015

Keminmaan kunnan organisaatio

Keminmaan kunnan varhaiskasvatuksen organisaatio

Palveluohjauksen prosessi varhaiskasvatuksessa

Sijoittelun periaatteita

Sijoitus tapahtuu 2 viikon – 4 kuukauden sisällä hakemuksen tulemisesta riippuen varhaiskasvatustarpeesta. Työn ja opiskelun takia tai muuten perustellusta tarpeesta sijoittelua voidaan kiirehtiä

Varhaiskasvatuksessa sijoittelua tapahtuu viikoittain.

Sijoittelussa huomioidaan lähipäiväkotiperiaate ja vanhempien toiveet sekä lapsen varhaiskasvatustarve.

Sijoittelua tehdään varhaiskasvatustarpeen mukaan siten, että lyhyemmän aikaa sijoittelulistalla ollut voi saada paikan ennen pidempään jonossa ollutta.

Varhaiskasvatuspaikkoja voi jonottaa sisäisesti toiseen yksikköön ellei alkuperäinen sijoittelussa tullut yksikkö vastaa perheen tarpeita

Sijoittelun rajat ryhmien täytölle asettaa varhaiskasvatustarve ja yksikön fyysiset puitteet sekä se, että ryhmän toiminta on pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti tuotettavaa.

Varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen

Varhaiskasvatustarpeen 5 §:n mukaan *kunnan on järjestettävä tässä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää*

Varhaiskasvatustarpeen 9 §:n mukaan varhaiskasvatus saa pääsääntöisesti kestää enintään kymmenen tuntia yhtäjaksoisesti, lukuun ottamatta vuorohoitoa, jossa päivittäinen kesto on lapsen tarpeen mukainen.

Varhaiskasvatustarpeen 13 §:n mukaan vuorohoitoa järjestetään iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- ja juhlapäivinä päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa. Vuorohoitoa on järjestettävä tarpeen mukaisessa laajuudessa lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi.

Varhaiskasvatustarpeen 4 §:n mukaan varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.

Mitoitus

Peruseriaatteen:

- Lapsia, jotka osallistuvat varhaiskasvatukseen samoina aikoina, ei voida sijoittaa samalle paikalle
- Päiväkodin tulee suunnitella käytettävissä olevat resurssinsa ottaen huomioon etukäteen tiedossa olevat lasten läsnä- ja poissaolot ja myönnetyt paikan tosiasiallinen käyttö.
- Suhdeluvusta poikkeaminen ei voi olla jatkuvaa, vaan sen tulee olla luonteeltaan lyhyt aikaista ja satunnaista. Ei saa perustua henkilöstön poissaoloon.
- Riittävän sijaisjärjestelmän luominen ja ylläpitäminen

Päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on varhaiskasvatuslain (540/2018) 26–28 §:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus, enintään seitsemää enemmän kuin viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Enintään neljää alle kolmivuotiaasta lasta kohden tulee päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on edellä tarkoitettu ammatillinen kelpoisuus. (30.12.2019/1586)

Päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on 1 momentissa mainittu ammatillinen kelpoisuus enintään 13 enintään viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden.
(Valtioneuvoston asetus 1§)

- Lasten ja aikuisten määrän sääntely perustui 1970- ja 1980- luvuilla päiväkotien enimmäisryhmäkokojen määrittelyyn.
- Vuonna 1992 alkaen on kasvattajien ja lasten välistä suhdetta määritelty suhdeluvun kautta.
- Kunta voi poiketa suhdeluvusta, jos lasten keskimääräiset hoitopäivät ovat jatkuvasti huomattavasti vähäisemmät kuin toimintapäivät. Poikkeaminen voi tapahtua siten, ettei lapsia ole jatkuvasti yhtäaikaaisesti hoidossa enempää kuin kokonaissuhdeluku edellyttää.
- Päiväkodeissa alle 3v. kerroin on 1,75 ja yli 3v. kerroin on 1
- Esiopetuksessa lapsen kerroin on esiopetus sijoituksessa 0,5. Mikäli lapsi osallistuu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen kokoaikaisesti, kerroin on kokonaisuudessaan 1.
- Mitoitusta seurataan tarkastelemalla kasvatusvastuullisen henkilöstön määrän suhdetta tosiasiallisesti, läsnä olevien lasten määrään koko toimintapäivän ajalta ja koko yksikön tasolta.

Varhaiskasvatus- ja esiopetusyksiköt

Päiväkoti
Kerttuli/varhaiskasvatusta
1-4-vuotiaat
3 ryhmää
Vajokkaantie 3B

Pirpalan
päiväkoti/varhaiskasvatusta
1-4 -vuotiaat
2 ryhmää
Kullekuja 4

Kellomäen
päiväkoti/varhaiskasvatusta
1-6-vuotiaat
5 ryhmää
vuorohoitoa
Vehkatie 2

Lautiosaaren
päiväkoti/esiopetus
5-vuotiaat
1 ryhmä
Lautiosaarentie 11

Pölhön
päiväkoti/esiopetus
6-vuotiaat
2 ryhmää
Tasasentie 7

Kirkonmäen
päiväkoti/esiopetus
5-6 -vuotiaat
3 ryhmää
Väylätie 33

Lassilan
päiväkoti/esiopetusta
5--6 -vuotiaat
3 ryhmää
Koulutie 2

Perhepäivähoito

- Yhdeksän perhepäivähoitajaa vuonna 2022
- Varahoitopaikan järjestetään ensisijaisesti toisella perhepäivähoitajalla ja päiväkodissa tai mahdollisuuksien mukaan päiväkodissa
- Varhaiskasvatustilaki ja paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ohjaavina asiakirjoina
- Varhaiskasvatustilaköiden johtaja suunnittelee työvuorot ja tiedottaa/ohjaa perhepäivähoitajia.
- Kustannuskorvaukset ja sähköinen kirjaaminen.

Yksityinen varhaiskasvatus

Luontopäiväkoti Pilke Virta
1-5 -vuotiaat
3 ryhmää
Kalamajantie

Vaihtoehdot kunnalliselle varhaiskasvatukselle

Kotihoidon tuki

Alle kouluikäisten lasten vanhemmat voivat kunnallisen varhaiskasvatushoidon vaihtoehtona valita lasten kotihoidon tuen, mikäli perheessä on alle 3-vuotias lapsi, joka ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatushoidossa. Kotihoidon tukea maksetaan myös perheen muista alle kouluikäisistä lapsista, joita hoidetaan samalla tavalla.

Lapsen hoitaja voi olla myös joku muu kuin oma äiti tai isä. Tuki voidaan myöntää heti vanhempainrahakauden päätyttyä. Sitä ei makseta kuukautta lyhyemmältä ajalta. Tuensaajan on ilmoitettava Kelaan välittömästi, jos lapsen hoitojärjestelyt tai perheen tulot muuttuvat, jotta tuki voidaan maksaa oikein perusteiden mukaan. Kotihoidon tukea haetaan Kelalta, josta saa myös lisätietoja.

Yksityisen hoidon tuki

Vanhemmilla on mahdollisuus palkata kotiin hoitaja Kelan yksityisen hoidon tuella. Mikäli perhe saa yksityisen hoidon tukea, perheen on mahdollista hakea myös kunnan maksamaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää.

Lapsi voi olla hoidossa:

yksityisellä perhepäivähoitajalla omassa kodissaan, jos vanhemmat palkkaavat lapsen kotiin yksityisen hoitajan vähintään kuukauden kestäväällä työsopimuksella. Perhe toimii työnantajana, jolloin on täytettävä työsopimus (kelan WH2-lomake).

Yksityisen hoidon tukea haetaan Kelalta, josta saa myös lisätietoja

Kelan maksaman yksityisen hoidon tuen lisäksi Keminmaassa asuvilla perheillä on mahdollisuus hakea yksityisen hoidon tuen kuntalisää.

Lisätietoja myös Keminmaan kunnan varhaiskasvatussyksiköiden johtajilta tai toimistosihteeriltä puh. 040 180 1059.

Ohjaavat asiakirjat ja suositukset varhaiskasvatuspalvelua toteuttaessa

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet – paikallinen vasu
- Opiskeluhoitosuunnitelma
- Esiopetussuunnitelman perusteet – paikallinen esiops
- Ryhmävasu
- Lapsikohtainen vasu/esiops
- Tiimisopimus
- Pelastussuunnitelma
- Turvallisuussuunnitelma
- Lääkehoitosuunnitelma
- Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma
- Kunnan omat toimintasuunnitelmat, ohjeet, hallintosäntö, käyttötaloussuunnitelma ja kuntastrategia
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Kotouttamissuunnitelma
- Lasten uni-, ravinto- ja liikuntasuositukset sekä muut ikäryhmää koskevat kansalliset strategiat

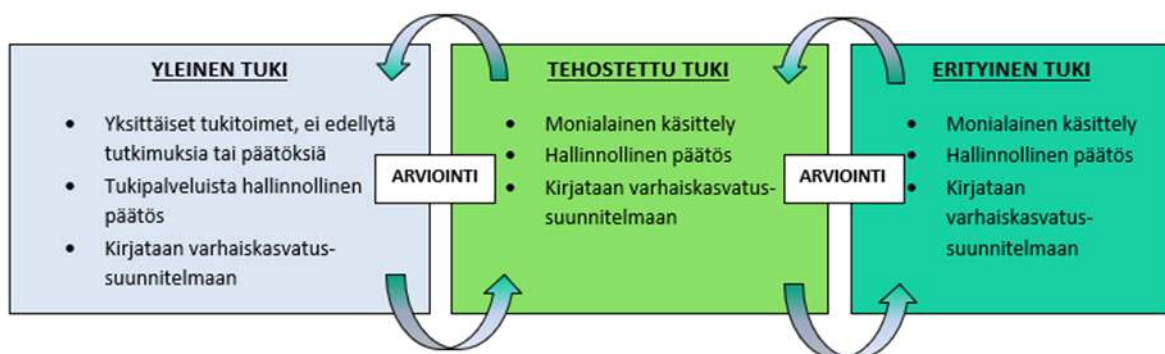

Varhaiserityiskasvatus

Tuen jatkumo varhaiskasvatuksesta esiopetukseen

- Lapsen kehityksen ja oppimisen tuen sääntely poikkeaa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.
- Esiopetuksessa tuki järjestetään perusopetuslain (628/1998) säännösten mukaan, joissa tuen muodot ja prosessi on kuvattu. Perusopetuslain nojalla annettava tuki on kolmiportainen. Opetuksen yhteydessä annettavaa yleistä tukea vahvemmat tukimuodot ovat tehostettu tuki ja erityinen tuki. Paikallisessa esiopetuksen opetussuunnitelmassa kirjattu tarkemmin luvussa 4.
- Esiopetuksessa oleva lapsi kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaisen oppilashuollon piiriin.
- Esiopetuksessa olevan lapsen yksilökohtainen terveydenhuolto järjestetään terveydenhuoltolain 15§:n mukaisesti osana neuvolapalveluja (HE 67/2013 vp).
- Varhaiskasvatuksessa siirryttiin kolmiportaiseen tuen tasoon 1.8.2022.

KOLMITASOISEN TUEN TASOT JA KESKEISET PROSESSIT VARHAISKASVATUKSESSA

Väestöennuste

Keminmaalaiset syntymävuosi 2016- 2022							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
94400, 95310, 95315	29	27	34	23	17	32	16
94450	29	27	27	25	22	19	21
94500	24	21	17	10	23	25	14
	82	75	78	58	62	76	51

Palvelutarpeeseen vaikuttavia asioita

- kaksivuotisen esiopetuksen laki
- perhevapaauudistus
- osallistumisaste nousee, työllisyystilanne hyvä – oikeus varhaiskasvatukseen
- seutukunnalliset investoinnit - muuttuva asukaspohja
- muuttoliike

Kuntastrategiasta

- mahdollistava varhaiskasvatus
- Laadukas varhaiskasvatus
 - Laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittäminen
 - Perhepäivähoidon säilyttäminen
 - Terveelliset ja tarkoituksenmukaiset tilat

Varhaiskasvatus tulevina vuosina 2023-2025

Tavoitteena on, että Keminmaassa varhaiskasvatusta järjestettäisiin vähintään kaksiryhmaisissä varhaiskasvatusyksiköissä. Näin taattaisiin henkilöstön joustava ja taloudellinen käyttö sekä hyvinvoinnin tukeminen, kun yksin tehtävä työ vähenee sekä yksiköiden selkeämpi johtaminen selkiytyy. Perusteena yksiköiden useampiryhmäiselle rakenteelle ovat useat varhaiskasvatuslain edellyttämät muutokset, joiden

toimeenpaneminen toimii sujuvammin useampiryhmäisissä varhaiskasvatussyksiköissä. Keskitetyissä yksiköissä on parempi toimintavarmuus myös haastavissa tilanteissa.

Koulujen yhteydessä olevia päiväkoteja käytetään jatkossa tehokkaasti 5-vuotiaiden esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämisessä mahdollisuuksien mukaan. Kunnan kaksivuotisen kokeilun myötä viisivuotiaiden toiminnan ylläpitoa ja kehittämistä jatketaan suunnitelmallisesti. Keminmaan kunta kuuluu kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun vuosina 2021-2024. Kokeilutoimintaa valvoo ja johtaa opetushallitus. Kokeiluun kuuluu kokeilurekisterin ylläpitämistä sekä raportointia sekä lasten arviointia. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilua kunnassa koordinoi varhaiskasvatuksen tulosalueen esihenkilö.

Kohti varhaiskasvatustalakea 2030 henkilöstömitoituksen osalta, vapautuvia vakansseja muutetaan tarpeen mukaisesti sosionomien ja varhaiskasvatuksen opettajien toimiksi.

Esiopetuksen ja perusopetuksen yhteistyön kehittäminen mm. yhteisöllisen opiskeluhuollon osalta. Tämä helpottuisi, mikäli esiopetus toimisi koulujen tiloissa tai heti niiden läheisyydessä. Tavoitteena on opiskeluhuollon sekä moniammatillisen oppilashuollon kehittäminen vastaamaan lasten tuentarvetta.

Riittävän sijaisjärjestelmän kehittäminen kuntaan luo edellytykset sujuvalle ja toimivalle arjelle. Yö- ja viikonloppuhoidon varausten perumisen määrä on noin 40%. Tavoitteena selvittää seutukuntayhteistyönä järjestettävää yö- ja viikonloppuhoidon mahdollisuutta.

Tavoitteena olisi, että Itäpuolella olisi on kaksi päiväkotia, Lautiosaaren laajennettu päiväkotia sekä Pöyhön päiväkotia. Lautiosaaren päiväkodin muutostöiden jälkeen, päiväkotia Kerttulistasta luovutetaan, jolloin saadaan kuntalaisille lisää vuokra-asuntoja sekä vahvistetaan varhaiskasvatuksen arjen toimivuutta, vähennetään yksintyöskentelyä sekä lisätään yhteistyötä sekä pedagogista osaamista.

Jokisuu-Lassila alueella on Kellomäen päiväkotia sekä Lassilan päiväkotia. Lapsimäärien vähetessä, esikoululaisten siirtyminen koulun tiloihin lisää yhteistyön tekemisen mahdollisuuksia ja palvelee ja tukee lapsen koulupolkua.

Tavoitteena Keminmaan kunnan keskustan alueen kehittäminen sellaiseksi, että keskustassa olisi yksi iso kunnallinen päiväkotia, Kirkonmäen päiväkotia. Pirpalan päiväkotia sulautuisi suunniteltuun Kirkonmäen päiväkotia (laajennus). Vaihtoehtona olisi koulukeskuksen remontointi/laajentaminen, jonka yhteyteen varattaisiin tilat esiopetukselle ja mahdollisesti myös päiväkodille. Tämän lisäksi koko kuntaa palvelee keskustassa sijaitseva yksityinen päiväkotia (palveluseteli) Pilke Virta.

Perhepäivähoitoa tarjotaan hoitajan kotona. Perhepäivähoidon nykyinen tarjonta vastaa kysyntää. Päiväkotimuotoinen kysyntä on kasvussa. Mikäli perhepäivähoidon kysyntä vähenee, voi eteen tulla tilanne, jossa olisi hyvä pohtia ryhmäperhepäivähoitokodin perustamista. Tällä vältettäisiin mahdolliset perhepäivähoitajien vähentämistarpeet. Ryhmäperhepäivähoitokodissa perhepäivähoitajien yksintyöskentely vähenee ja samalla kollegiaalinen osaaminen ja tuki lisääntyvät. Näin perheiden muuntuvat tarpeet ja toiveet tulevat paremmin huomioiduksi.

Perhepäivähoitajien työaika lyhenee myös ryhmäperhepäivähoidossa keskimääräiseen yleistyöaikaan. Ryhmäperhepäivähoito on kustannusneutraali. Ryhmäperhepäivämuodossa perhepäivähoito säilytetään osana kunnallista varhaiskasvatusta. Ryhmäperhepäivähoito on kodinomaista perhepäivähoitoa ryhmässä. Ryhmässä on enimmillään 12 lasta. Lasten ja hoitajien välinen suhdeluku on sama kuin perhepäivähoidossa (4:1).

Asiakasmaksujen muotoutuminen

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista säädetään varhaiskasvatuslain 61 §:ssä:

Lasten varhaiskasvatuksesta perittäviin maksuihin sovelletaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia (1503/2016). Asiakasmaksulaki koskee kunnan järjestämää päiväkotij- ja perhepäivähoitoa.

Varhaiskasvatuksesta perittävä asiakasmaksu määräytyy perheen koon ja tulojen sekä lapsen varhaiskasvatuksessa vietetyn ajan perusteella.

Varhaiskasvatuksesta perittävää maksua määritettäessä otetaan tuloina huomioon lapsen, hänen vanhempien tai muun huoltajan sekä näiden kanssa yhteistaloudessa avio- tai avoliitossa elävän henkilön veronalaiset ansio- ja pääomatulot sekä verosta vapaat tulot.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutiedote **1.8.2022 alkaen**

Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 1503/2016

Laki varhaiskasvatusmaksuista annetun lain muuttamisesta 541/2018

Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 ja 8 §:n muuttamisesta 1052/2020

Opetus- ja kulttuuriministeriön ilmoitus indeksillä tarkistetusta varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 1087/2021

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain edellyttämät indeksitarkistukset asiakasmaksuun ja tuloarajoihin tehdään joka toinen vuosi. Koulutuspoliittinen tahtotila; pitkällä tähtäimellä maksuton varhaiskasvatus.

HANKKEET

Hankkeista ja avustusten organisoinnista ja toteutuksesta vastaa varhaiskasvatuksen tulosalueen esihenkilö.

Keminmaan kunta on hakenut valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2022-2023 ja saanut avustuksen.

Tasa-arvohankkeen tavoitteena on tukea varhaiskasvatuksen merkitystä lapsen oppimisen ja hyvinvoinnin edistäjänä.

Valtionavustus on tarkoitettu toimintakulttuurin muutoksen, inklusion, oppimisen ja hyvinvoinnin, tasa-arvoisuuden, inklusion, yhdenvertaisuuden, vuorovaikutuksen ja lähipalveluperiaatteen vahvistamiseen sekä lapsen varhaiskasvatuksen järjestämisen kannalta välttämättömään ja riittävän varhaiseen tukeen. Avustuksella tuetaan pysyvien toimintamallien, rakenteiden ja käytänteiden kehittämistä tukemalla varhaiskasvatuksen järjestäjien mahdollisuuksia.

Kielenkehityksen tukeminen
varhaiskasvatuksessa

Keminmaan varhaiskasvatuksessa on käytössä
Roihusten Arjessa ja Harrastukset paketit,
jotka sisältävät laajan harjoittelumateriaalin
lasten kommunikoinnin ja kielen kehityksen
tukemiseen.

Tunne- ja kaveritaitoja tuetaan mm. Piki-
materiaali, Askeleittain- ja Pienten askelten
materiaaleilla.

Roihusten materiaaleissa seikkailee Roihusten
perhe. Materiaalin ytimenä on vahva
visuaalisuus ja lapsen osallisuuden
vahvistaminen kuvakommunikoinnin avulla. Materiaaliin sisältyvät arkikuvat, kuva- ja
kerrontakortit sekä toimintataulut, jotka auttavat lasta ymmärtämään kieltä sekä helpottavat
keskittymisessä ja oman toiminnan ohjaamisessa. Kuvien avulla voidaan tukea myös lapsen
ilmaisua. Aikuinen käyttää kuvia jutellessaan lapsen kanssa, jolloin lapsi näkee, miten kuvia
käytetään eli lapsi oppii mallittamisen kautta.

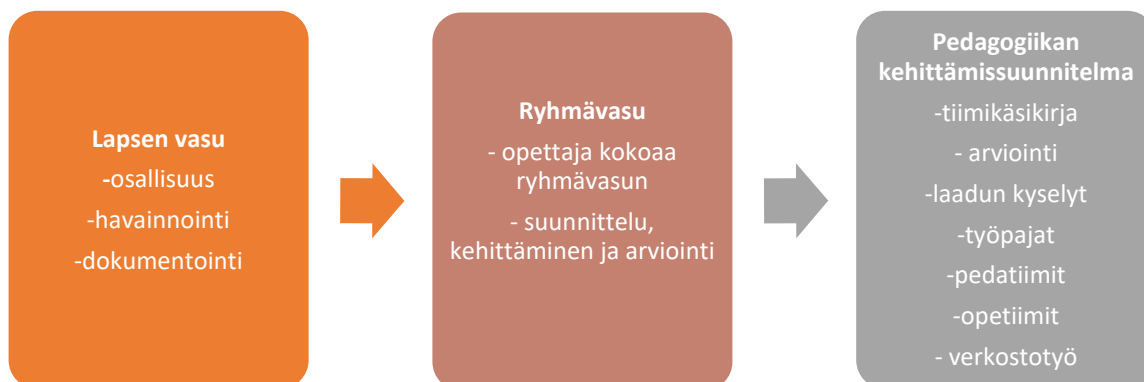

Henkilöstön ja varhaiskasvatuksen pedagogiikan johtamisen suunnitelma

Johtaminen

- Tiedolla johtaminen – jaettu johtajuus – yhteistä vastuunkantamista varhaiskasvatuksen laadusta
- Pedagogisesti osaava ja pätevä henkilöstö
- Yhteistyö verkoston kanssa, esim. neuvola, srk, kirjasto jne.
- Varajohtajamallin kehittäminen 2030 mennessä
- Opettajien rooli tiimin vastaavina ja pedagogiikan johtajina
- Henkilöstön perehdytys ja sitouttaminen

Pedagogiikan johtaminen

Pedagogisen johtajuutta ja opettajajohtajuutta tukevat työvälineet

Yksikön suunnittelua tukeva toiminnallinen rakenne

Tiimipalaverien ohjeistus ja rakenne

Arvioinnin ja kehittämisen työvälineet

HENKILÖSTÖ

- Tehtävänkuvat arvioidaan säännöllisesti eri tehtävien osalta
- Varhaiskasvatuksen tulosalueella työntekijöitä voidaan siirtää tarpeen ja osaamisen mukaan yksiköjen välillä, esim. työntekijöiden äkillisestä poissaolosta tai toiminnan supistamisesta johtuen lakisääteisen mitoituksen säilyttämiseksi.
- Henkilöstöpula on valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen opettajien osalta.
- Henkilöstötarpeeseen vaikuttaa vuoteen 2030 mennessä myös eläköityminen. Valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen opettajista eläköityy 26,4% koko maassa ja lastenhoitajista 29,7%.

Varhaiskasvatuksessa nopeasti muuttuva toimintaympäristö edellyttää vahvaa ammatillista osaamista.

Työvoiman tarpeeseen pyritään vastaamaan ennakkoinnilla ja joustavilla koulutuspoluilla.

Varhaiskasvatuksen veto- ja pitovoimaan tulee kiinnittää huomiota. Keminmaassa ammatillista kehittymistä tuetaan ja henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään koulutuksen kautta.

Työympäristöjen laatua kehitetään ja tasalaatuisuuden ja yhdenvertaisen palvelun turvaamiseksi yhteistyötä tehdään koko henkilöstön kanssa tiiviisti.

Työhyvinvointia kehitetään ja mahdollistetaan osa- aikaratkaisuja työssäolon jatkamiseksi.

- Henkilöstöjohtamisessa toimitaan Keminmaan kunnan toimintamallien mukaisesti
- Työhyvinvointia seurataan ja kehitetään mm. työhyvinvointikyselyiden ja niissä asetettujen tavoitteiden kautta. Jokaiselle kaudelle laaditaan työhyvinvointisuunnitelma, jota arvioidaan tammikuussa ja toukokuussa
- Yksiköstä vastaava johtaja käy henkilöstön kanssa vuorovuosittain joko yksilö- tai ryhmäkehityskeskustelun.
- Varhaiskasvatuksen tulosalueen esimies suunnittelee ja arvioi vuosittain varhaiskasvatusyksiköiden johtajien kanssa henkilöstön koulutustarpeet, jossa huomioidaan painopisteet, toiminnan järjestämisen asettamat esim. lakisääteiset tarpeet sekä henkilöstön esittämät toiveet.

Keminmaan kunnan varhaiskasvatuksen periaatteet, joihin työntekijänä sitoudun

Periaatteet on luotu Keminmaan kunnan strategiasta (2025), Lapsen oikeuksien (YK:n lapsen oikeuksien sopimus 1989) ja varhaiskasvatuksen valtakunnallisten arvojen pohjalta. (Vasu 2022.)

Luottamuksellisuus

Muistan lojaliteettivelvollisuuteni työnantajaa kohtaan. Teen työni huolellisesti, tehtäväkuvaan noudattaen. Keskustelen asiat oikeassa foorumissa, jotta asiat hoidetaan oikeassa paikassa. Toimin ratkaisukeskeisesti työssäni. Keskityn työssäni toimimaan varhaiskasvatuksen periaatteiden ja arvojen mukaisesti, olen läsnä ja kohtaan huoltajat kunnioittavasti. Arvioin ja kehitän toimintaa, pedagogiikkaa ja oppimisympäristöjä sovittujen periaatteiden mukaisesti. Edistän ammatillista osaamista ja osallistumalla kehittämistyöhön (työtiimit, pedatiimit) ja koulutuksiin. Osallistun tiimin kanssa toiminnan arviointiin ja kehittämiseen yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti.

Turvallisuus

Työntekijänä toimin lasten turvallisen psyykkisen, sosiaalisen ja fyysisen turvallisuuden edistämiseksi. En hyväksy kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa missään muodossa, jotta kaikki voivat tuntea olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi yhteisössä. Ylläpidän turvallista ja sujuvaa arkea omalta osaltani kaikessa toiminnassani. Suhtaudun joustavasti arjen muuttuviin tilanteisiin.

Vastuullisuus

Toimin kestävän elämäntavan periaatteiden mukaisesti työssäni. Lapsi on arjessa aktiivinen toimija, jolle taloudellinen, kulttuurinen ja ekologinen ulottuvuus tulee tulla huomioiduksi. Ohjaan lapsia terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elämäntapoihin mm. retkeilyssä ja kuluttamisessa.

Yhdenvertaisuus

Tuen jokaisen lapsen ja perheen osallisuutta varhaiskasvatuksen arjessa. Jokaisella lapsella on oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen, kohtaamiseen ja tukeen. Huolehdin, että jokainen lapsi tulee kuulluksi, nähdyksi, ymmärretyksi ja huomioon otetuksi omana itsenään sekä yhteisön jäsenenä. Toimintani ammatillisuus näkyy avoimena ja kunnioittavana ja perheitä osallistavana suhtautumisena.

Työyhteisössä sitoudun oman perustehtävän suorittamiseen. Kehittämisessä on tärkeää toisia arvostava, koko yhteisöä osallistava ja luottamusta rakentava dialogi. Turvallisessa yhteisössä puututaan ristiriitoihin ja opetellaan rakentavia keinoja niiden ratkaisemiseen. Huolehdin työhyvinvoinnista omalta osaltani psykologisen turvallisuuden periaatteiden mukaisesti. Oman puhelimen käyttö pidettävä kohtuullisena. Oma puhelin pidetään äänettömällä.

Keminmaassa

Esihenkilö

Työntekijä